

Rena och orena djur

Denna uppdelning mycket gammal

Skillnaden mellan rena och orena djur är lika gammal åtminstone som Noa (1 Mos 7:2).

Orsaken - heligt och friskt folk

Orsaken till denna uppdelning är antagligen primärt att bevara Israel som ett heligt folk. Men hälsoaspekter har ändå mycket att göra med denna indelning. Gud som kung och ledare för sitt folk ville ha ett friskt folk därför ville han att de skulle äta hälsosam mat. Listan är långt ifrån en katalog över tabubelagd föda, uppjord med uppfinningsrik fantasi. Dessa listor understryker ett faktum som man inte har upptäckt förrän sent detta århundrade: att en del djur bär på sjukdomar som är farliga för människan. (Ill)

Fyrfotade landdjur

Rena

Idisslare med helkluvna hovar

De däggdjur som är rena hör endast till en typ, vare sig de är husdjur eller vilda. De är idisslare och är ännu våra mest betydelsefulla köttdjur. (Ill)

Dessa äro de djur som I fån äta bland alla fyrfotadjur på jorden:

3. alla de fyrfotadjur som hava klövar och hava dem helkluvna, och som idissla, dem fån I äta. (3 Mos 11:2-3)
4. Dessa äro de fyrfotadjur som I fån äta: fäkreatur, får och getter, hjort,
5. gasell, dovhjort, stenbock, dison, teoantilop och semer,
6. alla de fyrfotadjur som hava klövar och hava dem helkluvna i två hälfter, och som idissla; sådana fyrfotadjur fån I äta. (5 Mos 14:4-6)

Orena

Ej helkluvna klövar, de som inte idissla

Här nämns specifikt kamelen, klippdassen, haren och svinet. Av de däggdjur som är orena är det endast svinet som idag har nämnvärd betydelse som köttproducent. Idag vet man dock att

Lagen Sammanställning

det kan vara bärare av många parasiter som är farliga för människan. Svinet kan endast ätas om det kokas eller steks omsorgsfullt. Svinet är vidare en allätare och kan dessutom på ett mekaniskt sätt sprida sjukdomar om det får röra sig fritt.

26. alla de fyrfotadjur som hava klövar, men icke helkluvna, och som icke idissla, de skola gälla för eder såsom orena. Var och en som kommer vid dem bliver oren. (3 Mos 11:26)
4. Men dessa skolen I icke äta av de idisslande djuren och av dem som hava genomkluvna klövar: kamelen, ty han idisslar väl, men har icke klövar, han skall gälla för eder såsom oren; klipptassen, ty han idisslar väl
5. men har icke klövar, han skall gälla för eder såsom oren; haren, ty han idisslar väl,
6. men har icke klövar, han skall gälla för eder såsom oren; svinet,
7. ty det har väl klövar och har dem helkluvna, men det idisslar icke, det skall gälla för eder såsom oren. (3 Mos 11:4-7)

Av dessa djurs kött skolen I icke äta, ej heller skolen I komma vid deras döda kroppar. (5 Mos 14:8)

Alla djur med tassar

Rovdjuren är oftast "tassdjur". Sådana skulle lätt åstadkomma infektioner i ett varmt klimat där köttet rutnade snabbt.

27. Och alla slags fyrfotade djur som gå på tassar skola gälla för eder såsom orena. (3 Mos 11:27)

Smådjur, kräldjur och ormar

Denna grupp benämns direkt för en styggelse

41. Och alla slags smådjur som röra sig på jorden äro en styggelse; de skola icke ätas.
42. Varken av det som går på buken eller av det som går på fyra eller flera fötter, bland alla de smådjur som röra sig på jorden, skolen I äta något, ty de äro en styggelse. (3 Mos 11:41-42)
29. Och bland de smådjur som röra sig på jorden skola dessa gälla för eder såsom orena: vesslan, jordråttan, ödlan med dess arter,
30. anakan, koadjuret, letaan, hometdjuret och kameleonten.
31. Dessa äro de som skola gälla för eder såsom orena bland alla smådjur. Var och en som kommer vid dem, sedan de äro döda, skall vara oren ända till aftonen. (3 Mos 11:29-31)

Djur i vattnet

Fiskar skall ha fenor och fjäll, varför bara vanlig fisk kunde ätas. Alla kräftdjur, musseldjur etc är uteslutna. Det fanns inga kylskåp och frysar i öknen, räkor fångas i Ishavet. Skaldjur är än idag de djur som, trots alla moderna frysar och kyldiskar, oftast förorsakar matförgiftning och tarmkatarr

Rena - med fenor och fjäll

9. Detta är vad I fån äta av allt det som lever i vattnet: allt det i vattnet, vare sig i sjöar eller i strömmar, som har fenor och fjäll, det fån I äta. (3 Mos 11:9; 5 Mos 14:9)

Övriga - en styggelse

10. Men allt det i sjöar och strömmar, som icke har fenor och fjäll, bland allt det som rör sig i vattnet, bland alla levande varelser i vattnet, det skall vara en styggelse för eder.
11. Ja, de skola vara en styggelse för eder; av deras kött skolen I icke äta, och deras döda kroppar skolen I räkna såsom en styggelse.
12. Allt det i vattnet, som icke har fenor och fjäll, skall vara en styggelse för eder. (3 Mos 11:10-12; 5 Mos 14:10)

Flygande djur

Alla rena fåglar får I äta. (5 Mos 14:11)

Orena fåglar

Fåglar förekommer i så många arter att de inte kunnat klassificeras enligt någon enkel regel utan de förbjudna arterna nämns vid namn.

Rov- och asfåglar

Rov- och asfåglar är sjukdoms- och smittospridare

13. Och bland fåglarna skolen I räkna dessa såsom en styggelse, de skola icke ätas, de äro en styggelse: örnen, lammgamen, havsörnen, *raafågeln*
14. gladan, falken med dess arter,
15. alla slags korpar efter deras arter,
16. strutsen, tahemasfågeln, fiskmåsen, höken med dess arter,
17. ugglan, dykfågeln, uven,
18. tinsemetfågeln, pelikanen,
19. asgamen, hägern, regnpiparen med dess arter, härfågeln och flädermusen. (3 Mos 11:13-19; 5 Mos 14:12-18)

Alla flygande fyrfotadjur

20. Alla de flygande smådjur som gå på fyra fötter skola vara en styggelse för eder. De skall inte ätas. (3 Mos 11:20; 5 Mos 14:19)

Vissa gräshoppor tillåtna

21. Av alla flygande smådjur, som gå på fyra fötter får I allenast äta dem som ovanför sina fötter hava två ben att hoppa med på jorden.
22. Dessa får I äta bland gräshoppor: arbe med dess arter, soleam med dess arter, hargol med dess arter och hagab med dess arter. (3 Mos 11:21-22)

Trots deras stora antal var endast ett fåtal insekter ätbara. Termiter (vita myror) kan vara användbara lokalt, men gräshoppor - lätt igenkännbara genom ett benpar för hoppning - är mest betydelsefulla. Dessa är de enda rena insekterna i den Mosaiska lagen. Ett slags gräshoppor som lever i flock är helt och hållet vegetarianer och är värdefulla på grund av hög proteinhalt och har varit standardföda sedan långa tider, och det är troligt att de äts allmänt under ökenvandringen.

(Från Illustrerad Bibelhandbok s. 176 "Rena och orena djur" av George Cansdale)